

Delredovisning av primärvårdens digitala utbud 2020

Innehåll, omfattning, källa och validitet

Detta är inte en nationell redovisning

Denna sammanställning utger sig inte för att ge en komplett bild av förekomsten av digitala vårdtjänster/vårdkontakter i Sverige. Det är INTE en nationell översikt. Redovisade uppgifter avser INTE heller alla olika förekomster av "distanskontakter" enligt SoS termbank, utan en snävare definition som används som förutsättning för att betalningsansvar för hemregionen ska föreligga. Kriterierna ska vara uppfyllda såväl i relationen mellan vård- och hemregion som mellan vårdregion och vårdgivare/utförare. Är kriteriernas uppfyllda så anger rekommendationen inte vilken form vårdkontakten i sig tar, d.v.s kriterierna är teknikneutrala.

Källa och urval för redovisade uppgifter

Denna sammanställningen omfattar data från endast två regioner och i de regionerna endast privata - i huvudsak digitala - vårdgivare i dessa regioner. Samtidigt representerar denna data de flesta större privata vårdgivarna i Sverige. Dessa vårdgivare agerar på nationell nivå snarare än regional genom att erbjuda hälso- och sjukvårdstjänster till hela befolkningen. Via dator och mobilappar är vårdtjänster lätt tillgängliga och valbara för alla.

Sammanställningen avser endast digitala vårdkontakter och i den mån vårdgivarna är digifysiska ingår enbart digitala vårdkontakter och inte fysiska besök. Sammanställningen omfattar enbart offentligt finansierad vård, i den vårdgivarna också tillhandahåller digital vård med privat finansiering ingår inte den.

De privata aktörer/vårdgivare som ingår i redovisningen är verksamma antingen med kontrakt direkt med regionen, eller som underleverantör till en annan av regionen kontrakterad vårdgivare.

I de volymer som redovisas ingår både inomläns- och utomlänspatienter, d.v.s. patienter från hela Sverige. Men kostnadsredovisningar som presenteras baseras på hur mycket som faktureras till patienternas hemregioner, därmed saknas kostnader för regionernas egna invånare.

Uppgifterna har tillhandahållits av Region Jönköping samt Region Sörmland och sammanställts av Sveriges Kommuner och Regioner i februari 2021. Kontaktperson: Lars Kolmodin, lars.kolmodin@skr.se

Validitet

Kända brister:

1. Statistiken är inte jämförbar före och efter maj 2020 då KRY från denna tidpunkt rapporterar vårdkontakter för patienter folkbokförda i Skåne direkt till Region Skåne. Bortfallet är ca 7.500 st/månad (60.000 på årsbasis). Volymtillväxten mellan 2019 och 2020 uppgår till 1,2 miljoner och bortfallet motsvarar på årsbasis ca 5 procent.
2. Vårdgivaren JointAcademy ansluter till offentlig finansiering i Region Sörmland i början av 2020. Vårdgivaren är emellertid inte nyetablerad utan byter samverkanspartner från en annan region till Sörmland. Tillväxttakten speglar därmed inte en successiv tillväxt av nya patienter i en uppstartsfas, utan här fanns redan vid etableringen 2020 en befintlig kundbas. Q1 fakturerades 20.000 vårdkontakter, på helår 225.000.

Rekommendationer om gemensamma principer

Rekommendation om gemensamma principer vid utomlänsfakturering av digitala vårdkontakter

1. Kriterier för att betalningsansvar för hemregionen ska föreligga
2. Priser vid utomlänsfakturering mellan regioner
 - 500 kr för digital läkarkontakt
 - 425 kr för digital kontakt med psykolog, kurator eller psykoterapeut
 - 275 kr för digital kontakt med annan legitimerad sjukvårdspersonal

» [Meddelande 11/2019 Utveckling av digitala vårdtjänster](#)

Rekommendation om patientavgifter

En rekommendation om att alla landsting inför en minimiavgift för samtliga digitala vårdkontakter på 100 kr per besök. Varje region avgör sedan om man vill sätta sin avgift högre, om man vill differentiera mellan yrkeskategorier etc.

» [Meddelande 5/2018 Patientavgifter vid digitala vårdmöten](#)

Rekommendation om marknadsföring

Marknadsföring av hälso- och sjukvårdstjänster ska värna principerna om en god vård som ges efter behov, är kostnadseffektiv och som systematiskt kvalitetssäkras och utvecklas.

» [Meddelande 17/2019 Marknadsföring av hälso- och sjukvård](#)

Kriterier för utomlänsfakturering av digitala vårdkontakter

Betalningsansvar för hemregionen föreligger när följande kriterier uppfylls:

- Besöket ska utgöra ”**kvalificerad sjukvård**” enligt Socialstyrelsens definition, dvs. det ska inte vara fråga om rådgivning eller enklare vårdåtgärder
- Besöket ska uppfylla samma krav på **journalföring** och inrapportering m.m. som andra, motsvarande besök i primärvården enligt respektive regions krav
- Besöken ska föregås av en ”**sortering**” för att utesluta symtom och diagnoser som bör tas omhand av den fysiska vården eller som inte kräver läkarvård
- Besöken ska föregås av id-kontroll av patienten genom **stark autentisering**
- Ytterligare krav är att den vårdgivare som erbjuder hälso- och sjukvård som digitala tjänst har rutiner för remiss och svar vid behov av provtagning och annan **medicinsk service**. Vårdgivaren ska också ha ett kostnadsansvar för remitterad medicinsk service, provtagning, analyser samt bild- och funktionsmedicin (bl.a röntgen) i samband med en digital läkarkontakt, om kontraktet medger en sådan hantering.

Aktörer som ingår redovisningen

Vårdgivare	Anslutningsform	Kontraktsslutande region per 2020-12-31
KRY	Leverantör i vårdvalet	Region Sörmland
Min Doktor	Leverantör i vårdvalet	Region Sörmland
Medicoo	Upphört/konkurs under 2019	Region Jönköping t.o.m. 2019
Capiro Go	Underleverantör till Achima Care	Region Sörmland
Doktor 24	Underleverantör till Unicare Strängnäs	Region Sörmland
Doktor.se	Leverantör i vårdvalet	Region Sörmland
Medicheck	Underleverantör till Läkarhuset Tranås	Region Jönköping
Accumbo	Underleverantör till Din VC (Min Doktor)	Region Sörmland
Prata mera	Underleverantör till Unicare Strängnäs	Region Sörmland
Learning to sleep	Upphört under 2020	Region Jönköping t.o.m. 2019
Mendlly	Underleverantör till VC Flen	Region Sörmland
Joint Academy	Underleverantör till VC Vingåker (doktor.se)	Region Sörmland
Vårdhjälpen	Underleverantör till VC Smeden	Region Sörmland

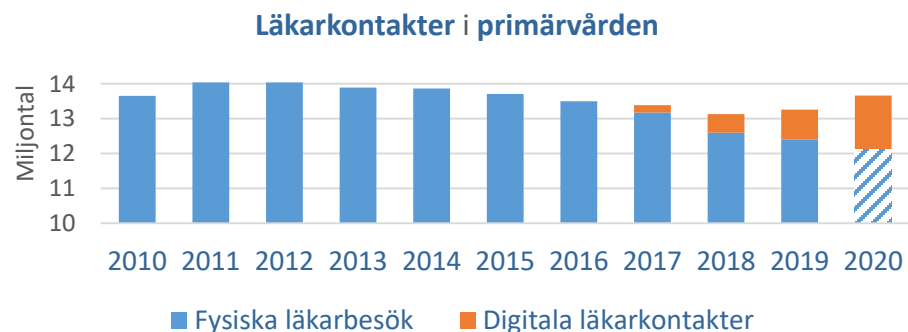
Digital vård ökar – men utgör en liten del inom hälso- och sjukvården

Vårdkontakter

Volymen digital vård ökade med 100 procent 2020 och det utfördes 2,3 miljoner digitala vårdkontakter, varav 1,5 miljoner digitala läkarkontakter. Det kan tyckas som en stor volym, men är egentligen mindre än nedgången av antalet läkarbesök på vårdcentral från som mest drygt 14 miljoner år 2012.

Andel digital läkarvård utgör preliminärt ca 11 procent av samtliga läkarkontakter i primärvård ¹⁾ (6,5 % år 2019).

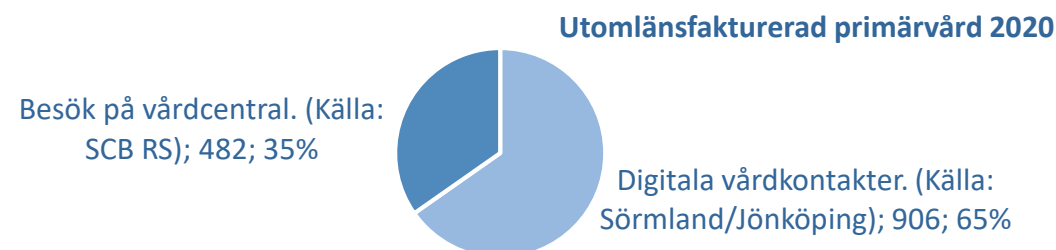
Andel övriga yrkeskategorier utgör ca 4 procent av samtliga övriga vårdkontakter (exkl läkare) i primärvård* (2 % 2019).

Kostnader

Utömlänsfaktureringen för den digitala vård som ingår i denna redovisning uppgår till 906 miljoner kronor, och kostnaden totalt inklusive värdet av sörmlänningars digitala vård till 923 mnkr.

Utömlänsfakturering av digital vård är nästan dubbelt så stor (88 % högre) som för utömlänsfakturering av primärvårdsbesök.

Kostnaden för denna digitala vård motsvarar finansiering av hela primärvården i en mindre region, ~160.000 invånare, motsvarande Blekinges befolkning. ³⁾

Kostnaden i nationell jämförelse utgör cirka 2 procent av svensk primärvård ^{1), 2)}.

¹⁾ Exklusive barnhälsovård, mödrahälsovård, primärvårdsansluten hemsjukvård och sluten primärvård

²⁾ Utömlänsfakturerad digitala vårdkontakter i förhållande till nettokostnader exklusive läkemedel inom förmånen, riket inklusive Gotland

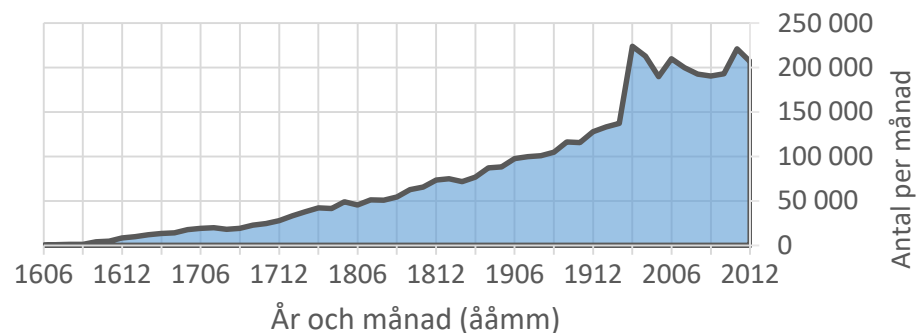
³⁾ Nettokostnad primärvården totalt inklusive läkemedelskostnader inom förmån

Antal digitala vårdkontakter

Antal per månad

Antalet vårdkontakter ökade kraftigt i anslutning till coronapandemins inledning i mars 2020. Antalet vårdkontakter var 62 procent högre i mars jämfört med i februari. Därefter har efterfrågan på vård minskat något, men ligger ändå på en betydligt högre nivå jämfört med före utbrottet. Volymen vårdkontakter under mars-april 2020 var 266 % högre jämfört med samma period 2019.

Statistiken är inte jämförbar före och efter maj 2020 då KRY från denna tidpunkt rapporterar vårdkontakter för patienter folkbokförda i Skåne direkt till Region Skåne. Bortfallet är ca 7.000 st/månad.

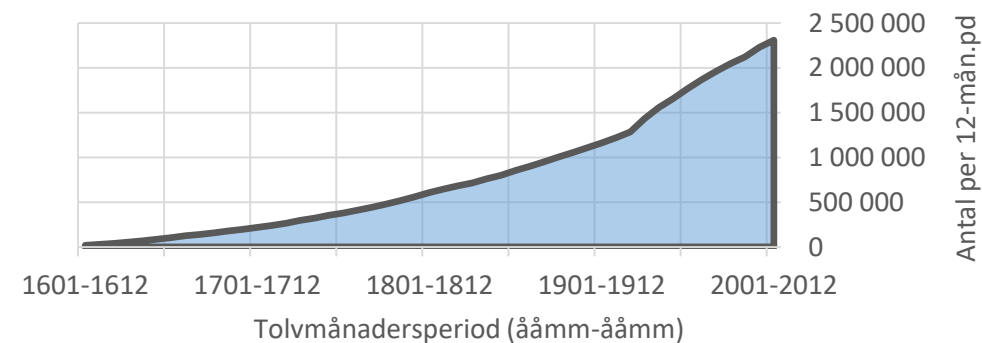
Antal digitala vårdkontakter per månad

Antal per år

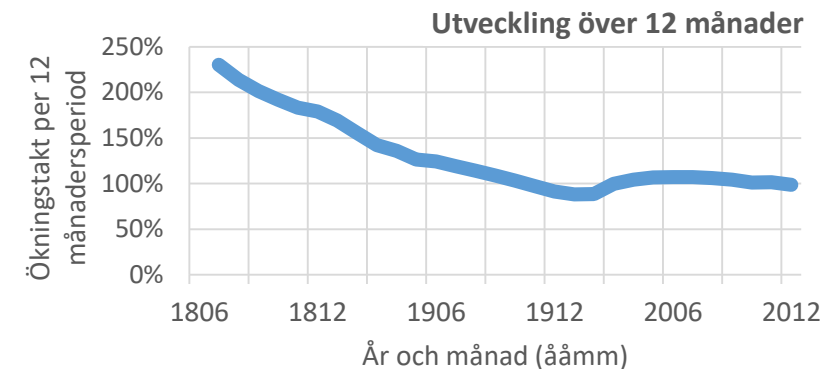
Antalet vårdkontakter uppgick för 2020 till ca 2,3 miljoner stycken.

Ökningstakten har under hela 2020 varit ca 100 % jämfört med året före och har marginellt påverkats av bortfallet av skåningars ca 60.000 vårdkontakter med KRY (inkl dessa +104 %).

Ökningstakten har över tid minskat i takt med att volymen ökat.

Antal digitala vårdkontakter i 12-månadersperioder

Aktörernas digitala tjänster och volymer

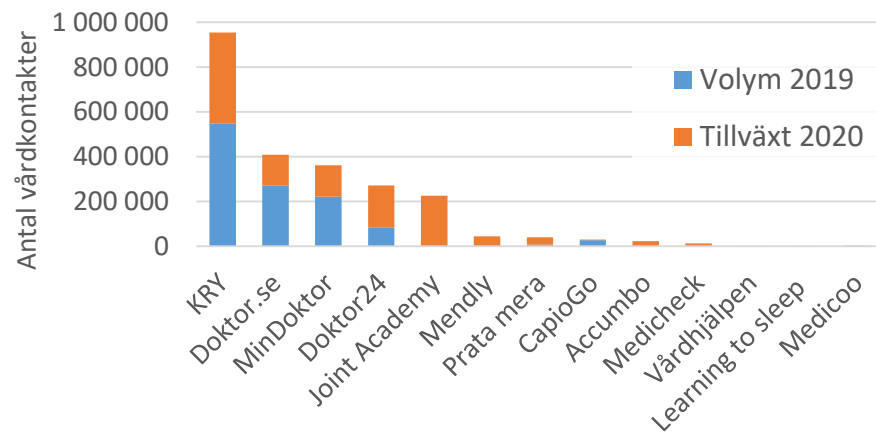
Volym

Ett fåtal aktörer dominerar marknaden av digitala vårdtjänster; **KRY**, **Min Doktor**, **Doktor.se** och **Doktor24**. Dessa har både de absolut största volymerna (84 %), samt bidragit till en kraftig volymtillväxt under 2020 (+72 %).

Joint Academy har tidigare varit ansluten i en annan region, men anslöt istället till Region Sörmland i början av 2020 och snabbt ökat volymen vårdkontakter.

Dessa fem vårdgivare står tillsammans för

- » 94 % av 2020 års volym 2,3 miljoner vårdkontakter
- » 91 % av 2020 års ökning med 1,2 miljoner.

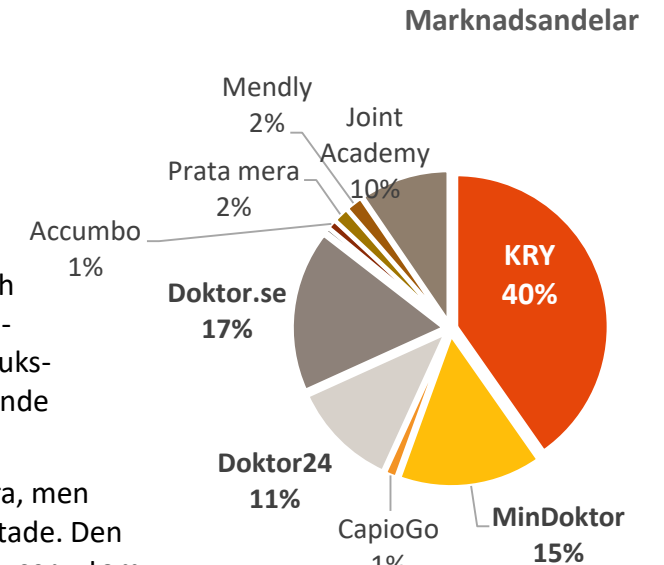
Volym och tillväxt 2020

Andelar och tjänster

KRYs andel av totala antalet digitala vårdkontakter är 40 %. Därefter följer Doktor.se (17 %), Min Doktor (15 %) och Doktor24 (11 %). Samtliga erbjuder rådgivning och behandling av läkare och sjuksköterskor, några har andra kompletterande yrkesgrupper som psykologer m.fl.

CapiroGo liknar i sitt utbud de övriga fyra, men erbjuder främst digital vård för egna listade. Den lilla andelen i denna sammanställning avser utomlänspatienter.

Övriga vårdgivare är mer nischade och specialiserade på en specifik målgrupp eller symptom, som t.ex. patienter som har behov av blodtryckskontroll, upplever psykisk ohälsa eller behandling av artros. Deras volymer (förutom Joint Academy) är förhållande små/mindre.

Patienter hos digitala vårdgivare

Ålder

En oproportionerligt stor andel av digitala vårdkontakter (jämfört med fysiska besök i primärvården) utgörs av unga vuxna (diagr. 1). Åldersgruppen 18-40 år konsumerar strax över 50 procent av samtliga digitala vårdkontakter. 19-29 år konsumerar 30 procent av all vård. Motsvarande i den fysiska primärvården (Halland 2019, n=1 533 537) är 15 respektive 7 procent (diagr. 2).

Åldersgruppen motsvarar väl den grupp som snabbast kan förväntas ta till sig ny teknik och nya digitala tjänster (early adopters). Att tjänsterna dels i huvudsak tillhandahålls avgiftsfritt, dels i flera fall är tillgänglig dygnet runt sju dagar i veckan innebär att tröskeln att söka vård är låg.

Åldersstrukturen hos respektive vårdgivare varierar emellertid beroende på olika nischade och målgruppsanpassade sjukvårdstjänster (diagr. 3)

Diagram 1. Antal digitala vårdkontakter, patientens ålder (ettårsklasser)

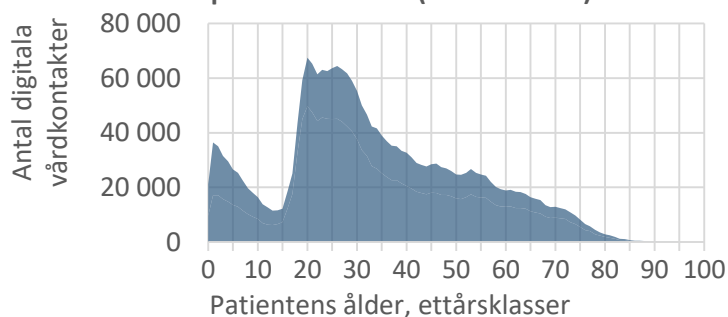

Diagram 2. Andel av samtliga kontakter, fysiska besök på vårdcentral vs digitala vårdkontakter

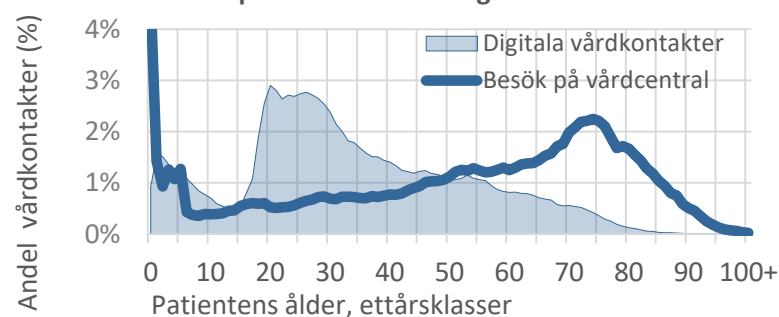
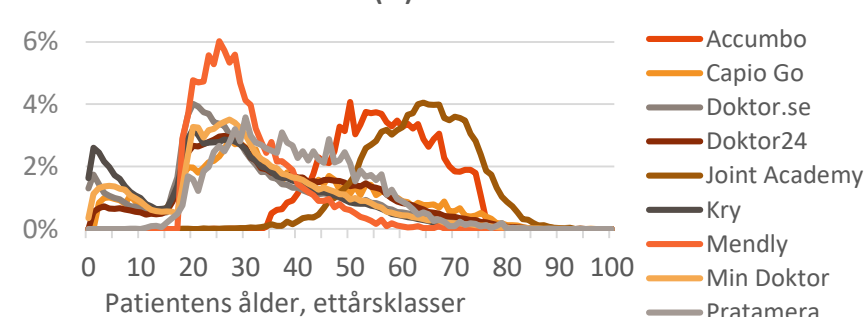
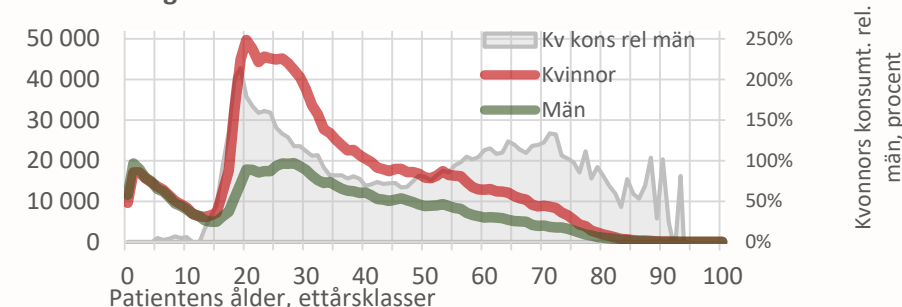

Diagram 3. Åldersfördelning per vårdgivare, andel (%)

Kön

Diagram 4. Patientens ålder och kön

Kvinnor har en i jämförelse med männen betydligt högre konsumtion av digital vård. Kvinnor konsumerade 88 % mer vård än män. Även i den fysiska primärvården söker kvinnor oftare vård än män, 26 % oftare.

Den största patientgruppen utgörs av 20-åriga kvinnor.

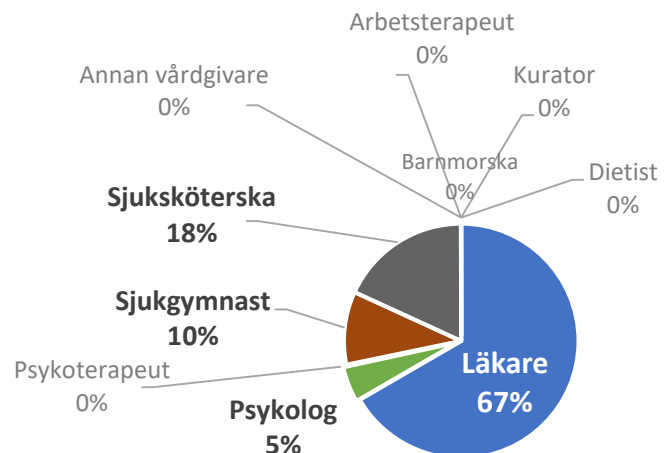
Yrkesgrupper

Läkare utgör den största yrkesgruppen som står för 67 % av 2020 års samtliga digitala vårdkontakter. Andelen som utförs av läkare har emellertid minskat från 87 % år 2018.

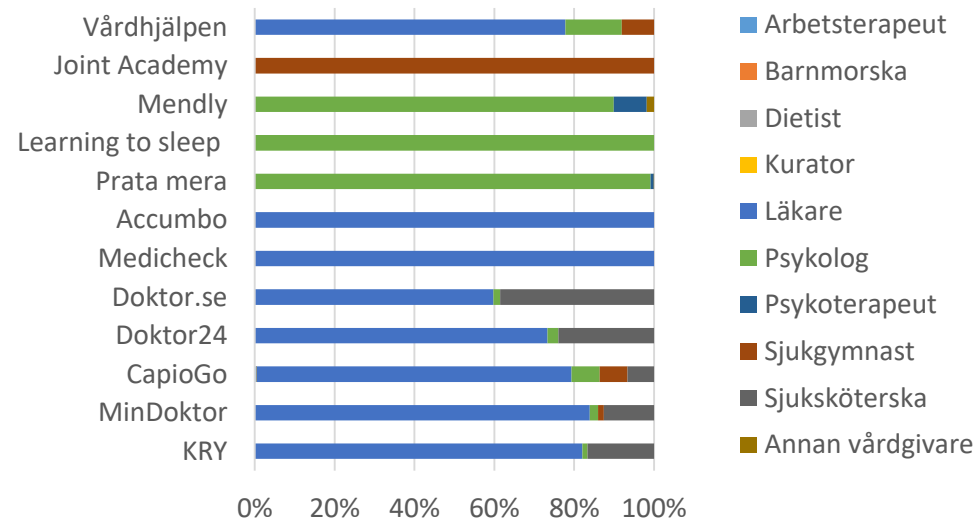
Bland yrkesgrupper som ökat kan nämnas Sjuksköterska står för 18 % och sjukgymnast/fysioterapeut för 10 %. Psykologer är den till storleken fjärde mest förekommande yrkesgruppen och är under kraftig tillväxt.

I flera verksamheter så är det främst läkare som har patientkontakter. Sjuksköterska används i olika utsträckning, t.ex. som en första sortering och rådgivning. Några vårdgivare är inriktad på annan verksamhet och detta påverkar vilken yrkesgrupp som patienten träffar digitalt.

Yrkesgrupper i digital vård

Yrkesgrupper per vårdgivare 2020, andel av samtliga vk

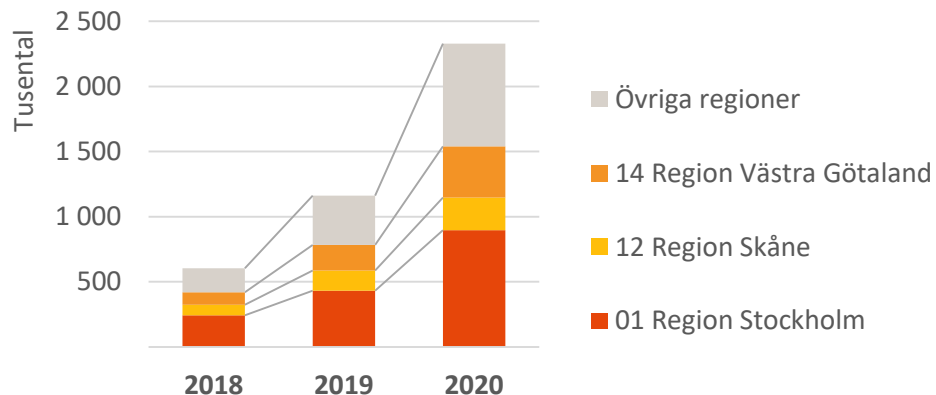

Patienter från hela landet

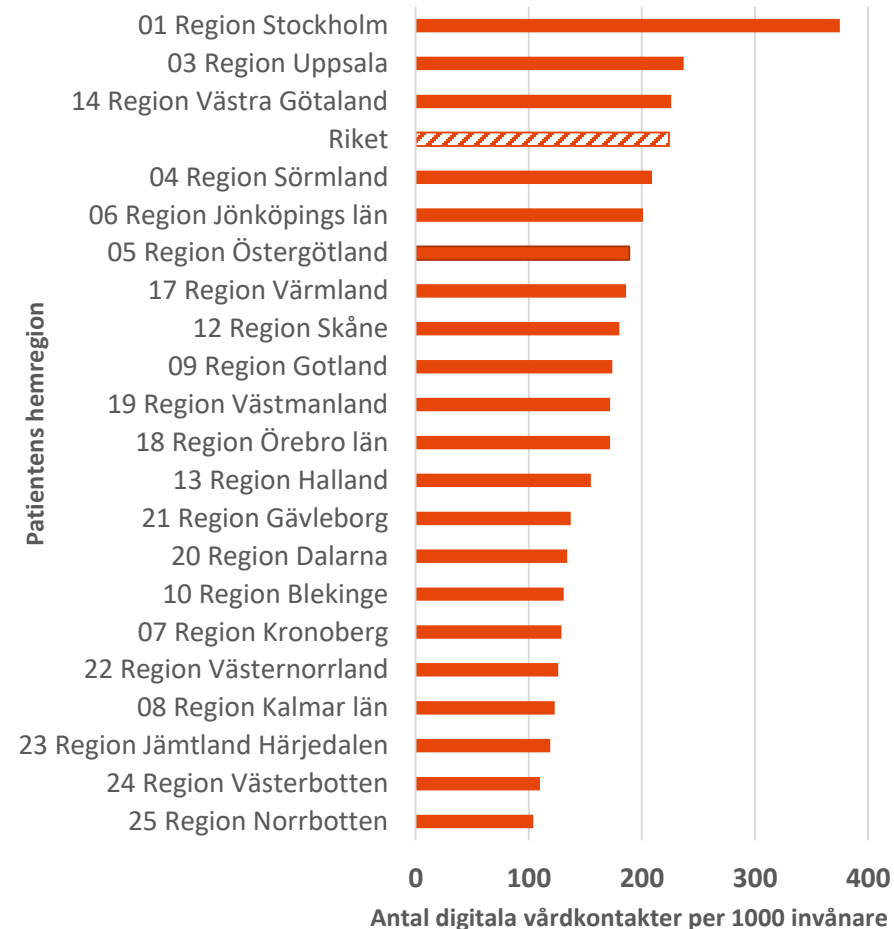
Personer i storstadsregioner största användare av digital vård

Digitala vårdtjänster nyttjas i hög grad av personer i storstadsregionerna, där tillgängligheten till vård är relativt sett är god, och i lägre grad av personer med sämre tillgång till vård, både;

- I absoluta tal
- I relation till folkmängd

Antal digitala vårdkontakter i olika regioner

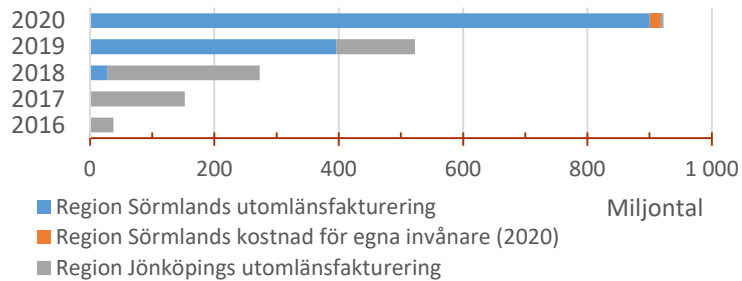
Digital vård per capita och region 2020

Hemregionen betalar vården

Kontraktsslutande regioner

Under 2016-2017 var vårdgivarna etablerade till offentlig finansiering via Region Jönköping. Från 2018 och framåt är det i Region Sörmland som vårdgivarna väljer att etablera sig i. Värdet av den digitala vården uppgick 2020 till 922 miljoner kronor, varav 906 mnkr utomlänsfakturerades patientens hemregion.

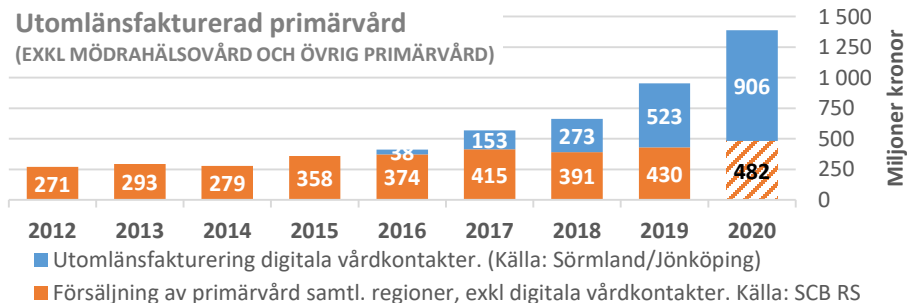
Utomlänsfakturerad digital vård

Värdet av digital vård i andra regioner (utomlänsfakturering) överstiger fr.o.m. 2019 kostnaderna för primärvårdsbesök i andra regioner.

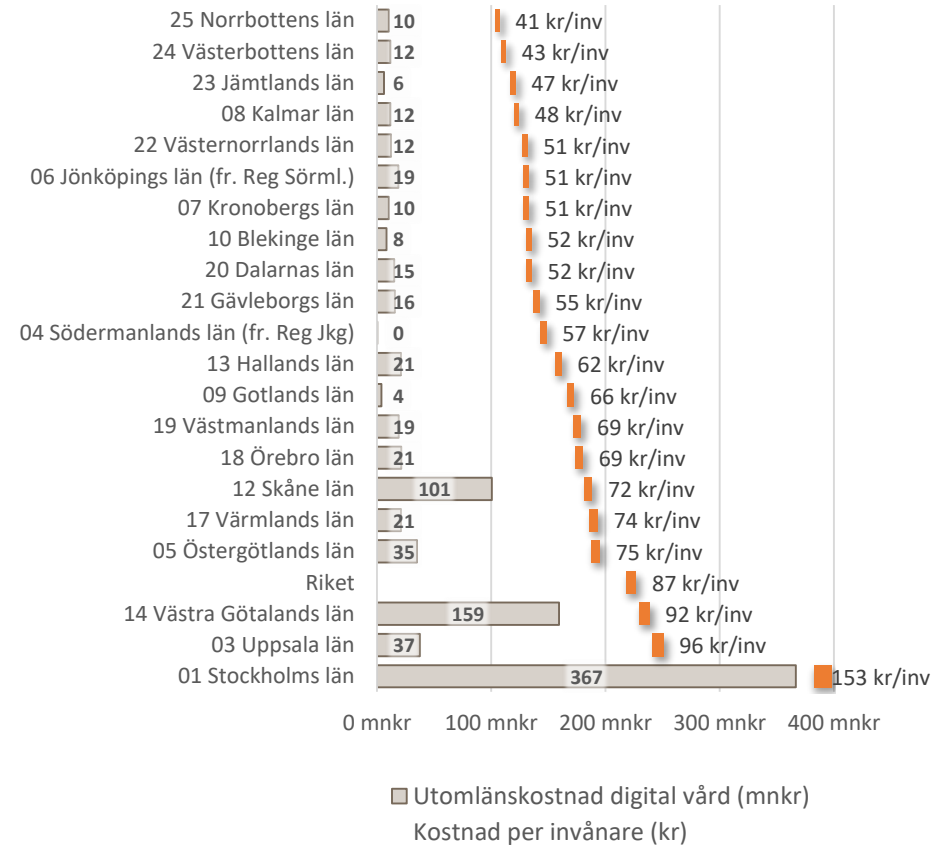
Utomlänsfakturerad primärvård

(EXKL MÖDRAHÄLSOVÅRD OCH ÖVRIG PRIMÄRVÅRD)

Hemregionens kostnadsansvar för valfrihetsvård

Hemregionens kostnad samt kostnad per invånare

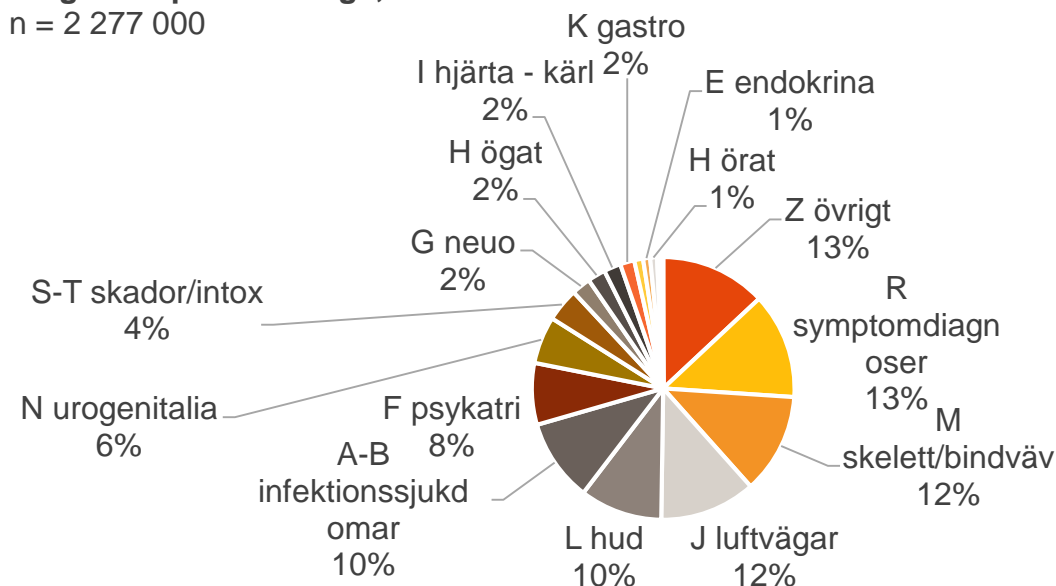
Symptom och diagnoser

Diagnoskapitel per vårdgivare

- » Diagnossättningen är inte optimal 26% av besöken har en "slaskdiagnos" som inte säger något (Z- resp. symptomdiagn).
- » Patienter söker som förväntat **inte** särskilt mycket på nätet för tumörer, blodsjukdomar, sjukdomar i cirkulationsorganen eller för problem med graviditet – då dessa i regel kräver fysisk undersökning.
- » Problem med andning kopplad till oro för Covid-19. Där finns säsongsvariation med topp i mars, april och senare en mindre ökning i november och december.
- » Som väntat ligger infektioner, hudproblem, urinvägsbesvär och besvär från muskler och skelett högt.

Diagnoskapitel samtliga, andel

n = 2 277 000

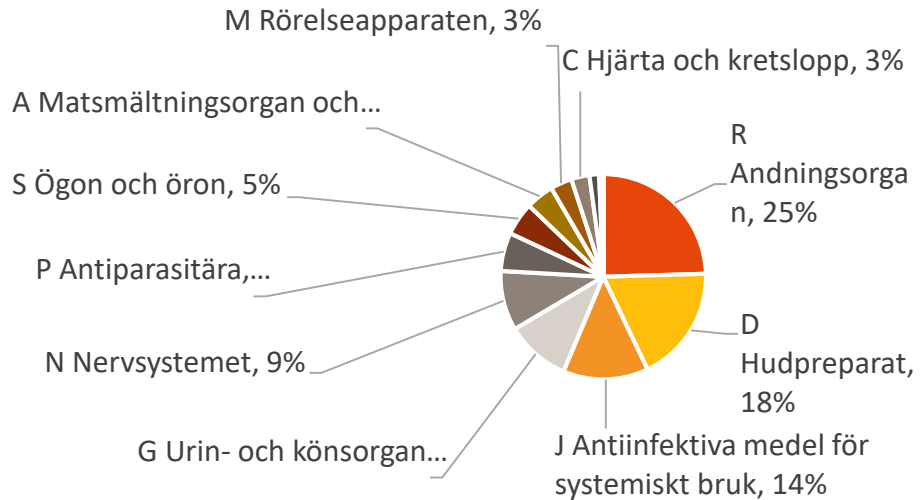

Tre mest frekventa diagnoskapitel	1:a	2:a	3:e
KRY	Luftvägar	Hud	Symptomdiagn.
Doktor.se	Symptomdiagn	Övrigt	Infektioner
MinDoktor	Infektioner	Övrigt	Hud
Doktor24	Övrigt	Luftvägar	Symptomdiagn.
Joint Academy	Skelett, bindväv	Symptomdiagn.	--
Mendly	Psykiatri	Övrigt	Neuro
Prata mera	Psykiatri	Övrigt	Neuro
CapioGo	Hud	Övrigt	Infektioner
Accumbo	Hjärta, kärl
Vårdhjälpen	Psykiatri	Symptomdiagn.	Skelett/bindväv

Läkemedel

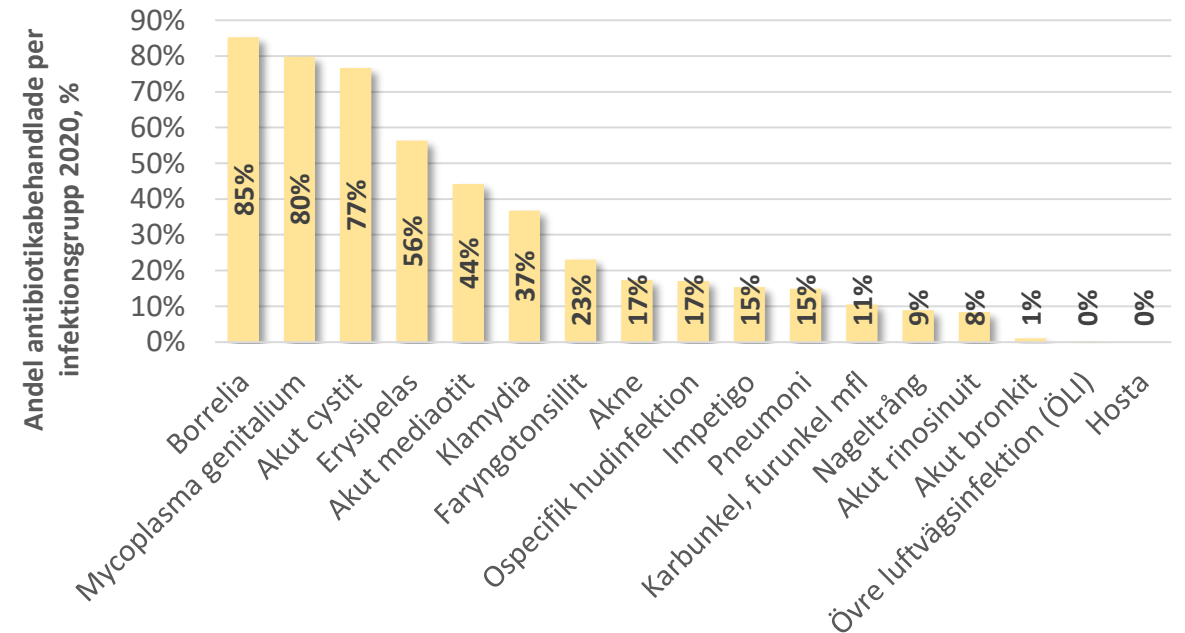
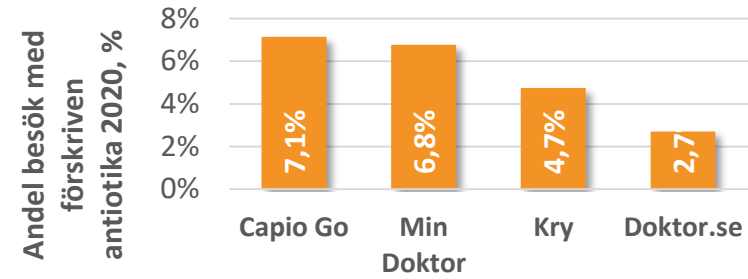
Läkemedelsförskrivning

- » Läkemedelsförskrivningen är kopplad till vad som är rimligt att sköta digitalt och har inte samma profil som på vårdcentralerna.
- » Stor ökning av läkemedel kopplat till andningsorganens sjukdomar och symptom från luftvägar kan relateras till Covid-19.
- » Antibiotika förskrivs ffa vid urinvägsinfektioner och borrelia

Antal läkemedelsförskrivningar per ATC-rubrik 2020

Antibiotikaförskrivning

Digital vård i sammanfattning

- » Fler vårdgivare tillkommer som erbjuder digitala vårdtjänster på en nationell marknad, där en trend är nischade tjänster som riktar sig mot en specifik målgrupp, en population med en specifik sjukdomsbild eller andra behov.
- » De aktörer med ett mer allmänt utbud har successivt ökat sin tillgänglighet, med generösa öppethållandetider, ibland 24/7, samt att – i takt med att volymerna och antal personal som bemannar tjänsterna ökar – att man kan erbjuda kontakt med vårdpersonal på många olika språk.
- » Mer specifikt har volymen fördubblats 2020 jämfört med 2019. Antalet vårdkontakter uppgick till 2,4 miljoner, en ökning med 1,2 jmf m 2019. Volymen digitala läkarkontakter uppgår nu till 11 % av samtliga läkarkontakter (besök och digitala vårdkontakter med läkare).
- » Initialt bemannades den digitala vården i huvudsak av läkare, 87% 2018. Men allt fler yrkesgrupper återfinns nu i de digitala vårdtjänsterna och andelen vårdkontakter med läkare har år 2020 minskat till 67 %. Övriga större grupper är sjuksköterska, fysioterapeut och psykologer.
- » Huvuddelen av den digitala vården är anslutna via Region Sörmland, som utomlänsfakturerade 900 miljoner kronor. Region Jönköpings län utomlänsfakturerade ytterligare 5 miljoner kronor. Det motsvarar ca 2 procent av primärvårdens nettokostnader (för motsvarande verksamhet, här har exkluderats primärvårdsansluten hemsjukvård, sluten primärvård samt barn- och mödrahälsovårdens nettokostnader). Summan motsvarar kostnaden för hela primärvården inkl. barn och mödrahälsovård etc.) i en mindre region som t.ex. Blekinge med ca 160.000 invånare.
- » Åldersstrukturen på patienterna som söker digital vård är radikalt annorlunda än vad som är förekommande för besök på vårdcentraler. Hälften av alla digitala vårdkontakter utgörs av patienter i åldersgruppen 18-40 år, som endast står för 15 procent av besöken på vårdcentral.
- » Kvinnor står för en större andel av den digitala vården än vad som är förekommande på vårdcentral (i bägge fallen finns övervikt för kvinnor). Kvinnor konsumerar (2020) 88 % mer digital vård än män, mot 23 procent på vårdcentral.
- » Invånare i storstadsregionerna, där tillgängligheten till vård redan tidigare är relativt andra områden är god, står för den största andelen. Stockholmare använder digitala vårdtjänster nästan 4 gånger så ofta som norrbottningar.